

Evalvacija promocije zdravja pri delu v Sloveniji

REZULTATI PROJEKTA

prof. dr. Metoda Dodič Fikfak, Alina Cirman, Katja Draksler, Ajda Erzar, Ajda Hribar, Mojca Mačkovšek Danev, dr. Andrea Margan, dr. Tanja Urdih Lazar (KIMDPŠ); Ada Hočever Grom, Marina Šinko, Victoria Zakrajšek (NIJZ)

Promocija zdravja

- Kombinacija **izobraževalnih spodbud in spodbud v okolju** za aktivnosti in življenjske razmere, ki podpirajo zdravje.
- **Strategija posredovanja** med ljudmi in njihovim okoljem **za zdravje**
- **Skupno prizadevanje delodajalcev, delavcev in družbe**

Promocija zdravja pri delu

- Sistematične, načrtovane aktivnosti, usmerjene v identificirane probleme (analiza).
- Dve veliki področji ukrepanja:

Delovno
okolje, razmere

Življenjski slog,
izobraževanje

Ottawska listina

Ottawska listina za promocijo zdravja, 1986

1. mednarodna konferenca o promocijo zdravja

Glavni cilji raziskave

- Pridobiti poglobljen **vpogled v načrtovanje in izvajanje** programov PZD v slovenskih organizacijah
- Raziskati **stališča vodij** do programov PZD
- Pridobiti **izhodišča** za dopolnitev smernic

Metode

- Pregled dosedanjih raziskav na področju PZD v Sloveniji in tujini
- Analiza dostopnih programov PZD
- Raziskava med izvajalci medicine dela
- Raziskava med delodajalci

Pregled literature – Slovenija

- Programi pretežno **usmerjeni na posameznika** in njegov življenjski slog
- Vrste ukrepov: **predavanja** in **izobraževalna gradiva**
- **Malo ukrepov za prilagajanje delovnega mesta** in širšega delovnega okolja

Pregled literature – Slovenija

- Raziskave in analize zdravja:
 - redke
 - enostranske (življenjski slog)
 - najpogostejše ankete
- Ukrepi na več področjih hkrati, še posebej: zdrava prehrana, spodbujanje gibanja, preprečevanje in obvladovanje stresa, tudi ergonomija
- Ni spremljanja, evalvacije

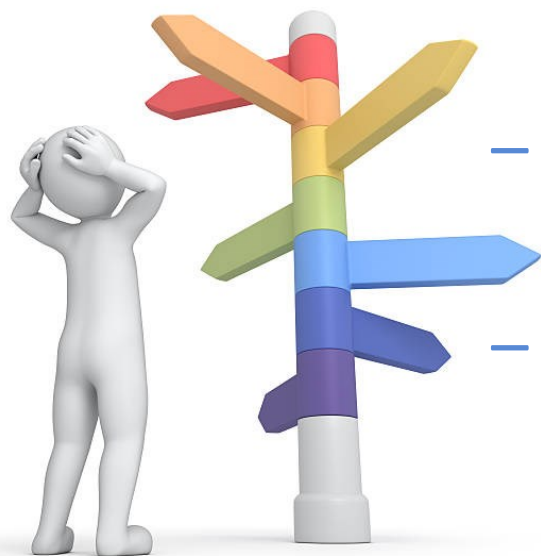
Pregled literature – tujina

- Raziskave pretežno o učinkovitosti programov in zadovoljstvu zaposlenih
- Programi učinkovitejši, če:
 - med delovnim časom
 - so (so)financirani, brezplačni
 - vodje podpirajo in spodbujajo sodelovanje, sodelujejo tudi sami
 - integracija zdravju naklonjenih praks v organizacijsko kulturo

Pregled literature – tujina

- Ovire za učinkovitost programov:
 - pomanjkanje trdnih dokazov (omejeno trajanje študij)
 - pomanjkanje spremljanja in evalvacije – ni dopolnjevanja, ni izboljšav programov
 - programi, ki ne naslavlajo dejanskih problemov, ne morejo biti uspešni (problemi ostajajo)!

Anketa – delodajalci

- Spletna anketa
- Vprašalnik:
 - varnost in zdravje pri delu
 - zdravje zaposlenih
 - **promocija zdravja pri delu**
 - sodelovanje z zdravnikom MDPŠ
 - podatki o anketirancu
- Delna primerjava z raziskavo 2005

Promocija zdravja pri delu v Sloveniji

Spoštovani,

prosimo vas za sodelovanje v anketi, ki jo izvajamo v okviru projekta Promocija zdravja pri delu v Sloveniji – evalvacija in predlogi za nadaljnji razvoj na dokazih podprtih programov. Vaši odgovori nam bodo v pomoč pri načrtovanju izobraževalnih in drugih dejavnosti, s katerimi želimo podpreti organizacije pri načrtovanju in izvajanju učinkovitih programov za boljše zdravje in večjo varnost pri delu.

Prosimo, da vprašalnik izpolnjuje predstavnik vodstva oziroma oseba, ki dobro pozna organizacijo, predvsem pa kadrovske strukture ter področji varnost pri delu in promocija zdravja.

V raziskavi uporabljeni izrazi, zapisani v slovnični obliki moškega spola, so uporabljeni kot nevtralni in veljajo enakovredno za oba spola.

Vprašalnik je anonimen, izpolnjevanje pa vam bo vzelo približno 15 minut.

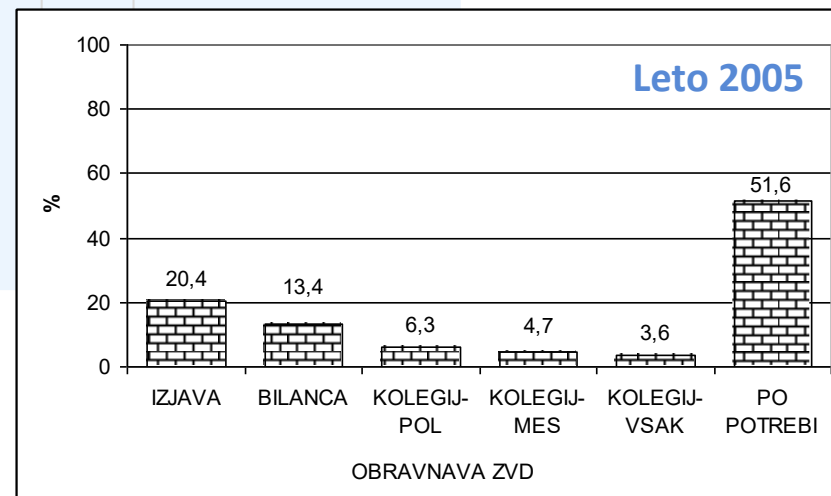
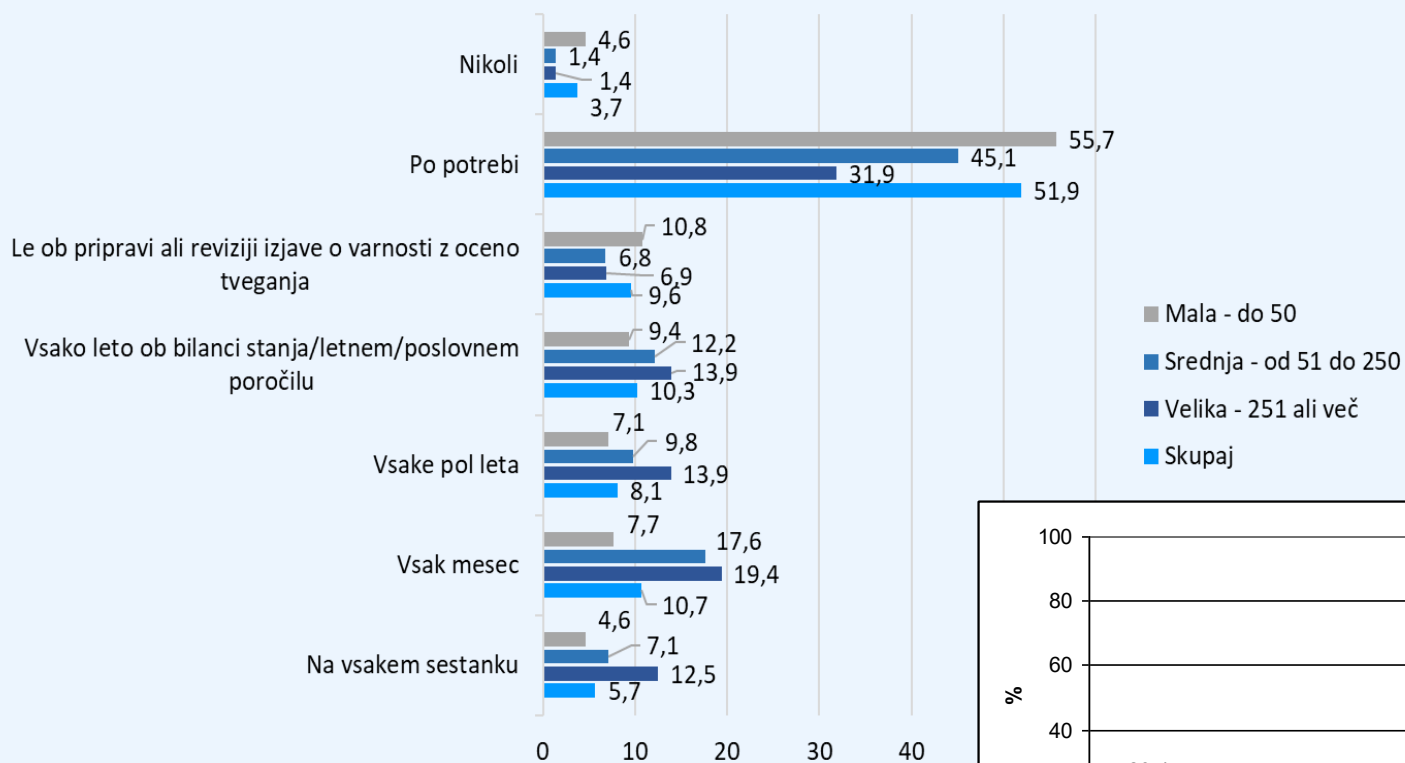
Hvala za vaše sodelovanje.

Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa, UKC Ljubljana
Nacionalni inštitut za javno zdravje

Vnesite svojo kodo:

Obravnavanje VZD

Kako pogosto vodstvo organizacije obravnava vprašanja VZD

Odgovornost za zdravje pri delu

- Zaposleni sami: 93,7 %
- Direktor/vodstvo: 72,2%
- Zdravnik MDPŠ: 47,9
- Strokovni delavec za VZD: 44,6 %

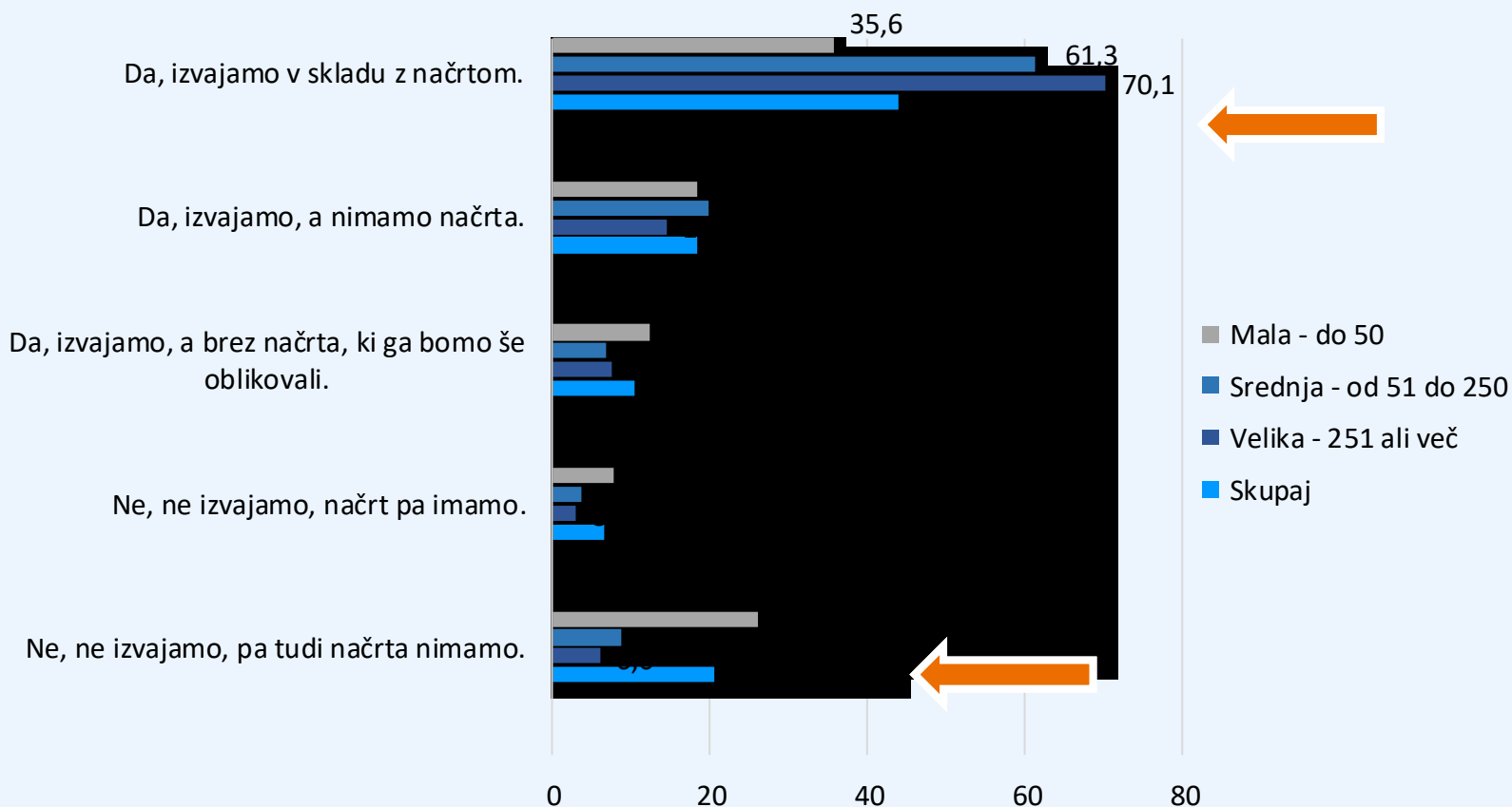

Izvajanje PZD

(2005: 25 %)

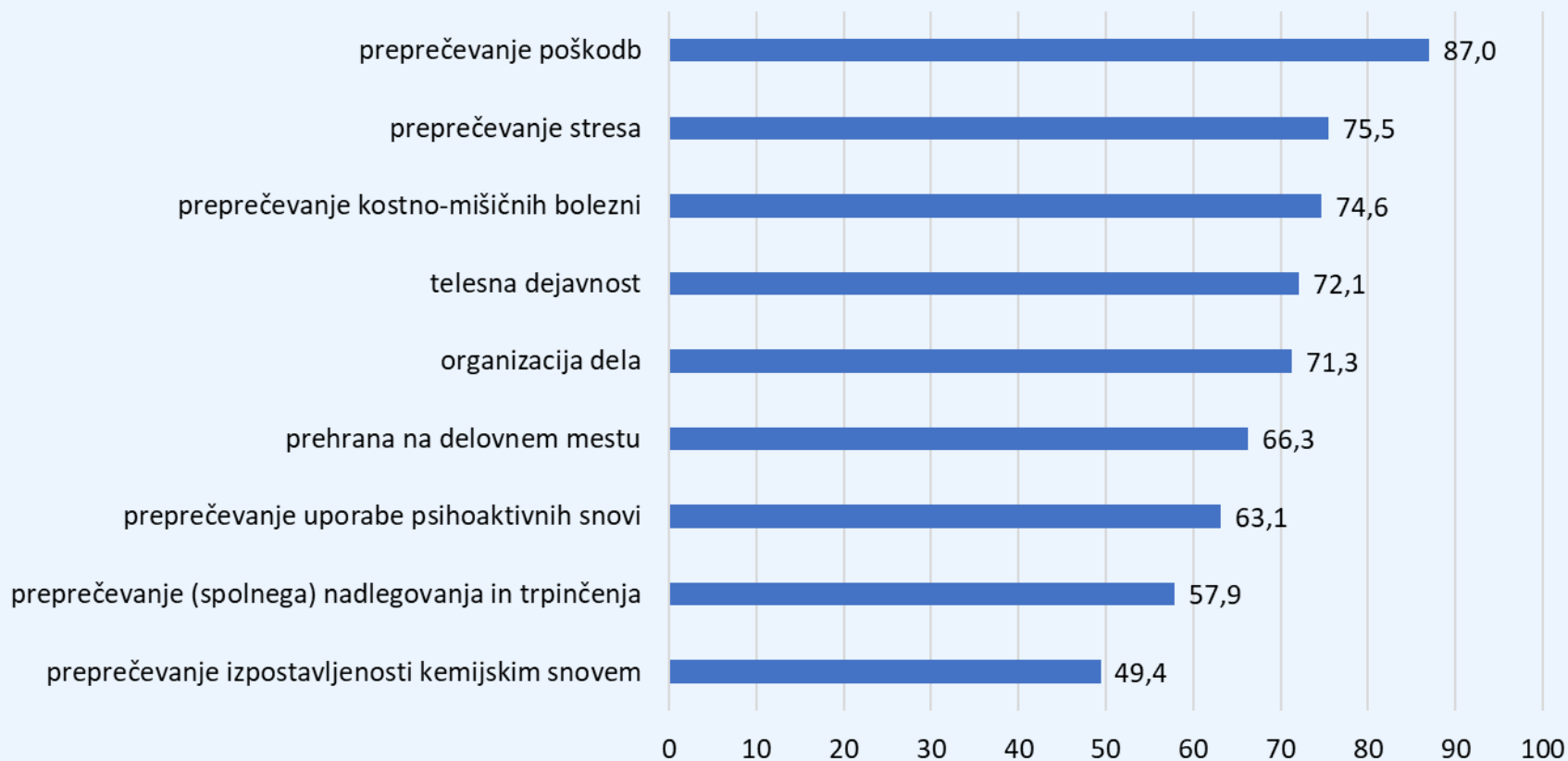
- DA: 73 % sodelujočih organizacij

Ali v vaši organizaciji izvajate oz. ste že izvajali aktivnosti promocije zdravja pri delu?

Področja PZD

Na katerih področjih izvajate/ste izvajali PZD?

Organiziranost PZD

- **Koordinacija:**

- skupina za zdravje: **14,0 %**
- odgovorna oseba: **27,7 %**
- nimajo nikogar: **58,2 %** !

41,7 %

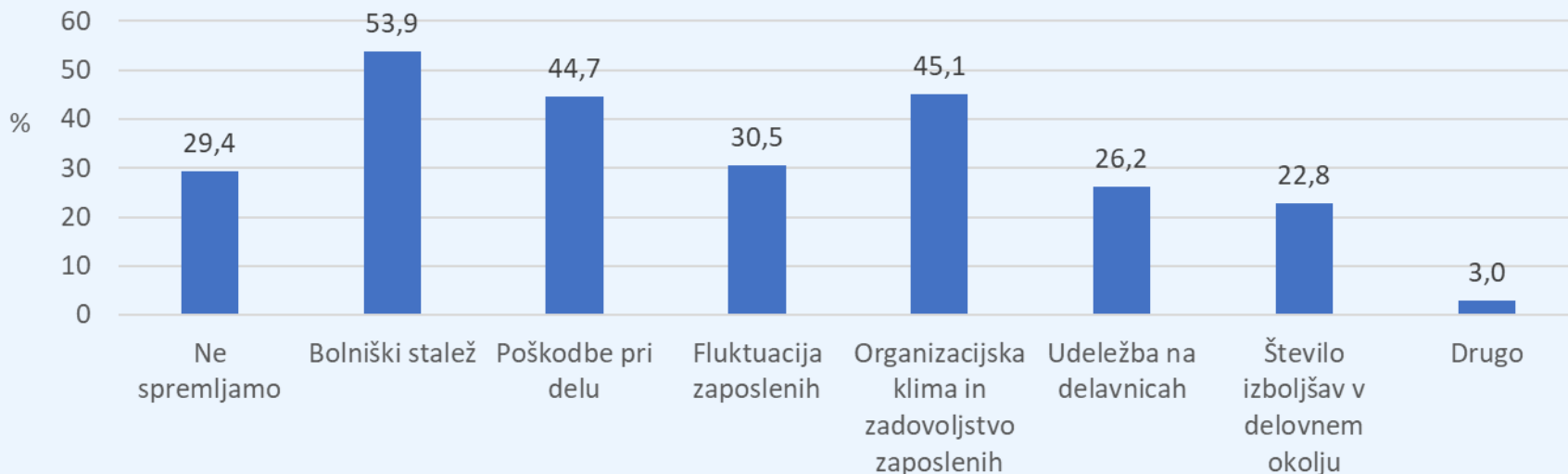
- **Umeščenost:**

- v upravo: **42,3**
- v kadrovsko službo: **27,8**
- v službo VZD: **17,6**
- samostojna služba: **2,0**

Kazalniki uspešnosti in učinki

Katere kazalnike uspešnosti in učinkovitosti PZD spremljate?

Kakšne učinke programov PZD opazate?

Boljši odnosi: 46,2 %

Boljša klima: 38,2

Večja zavzetost: 25,8 %

Večja produktivnost: 24,6

Predlogi za izboljšave: 24,5

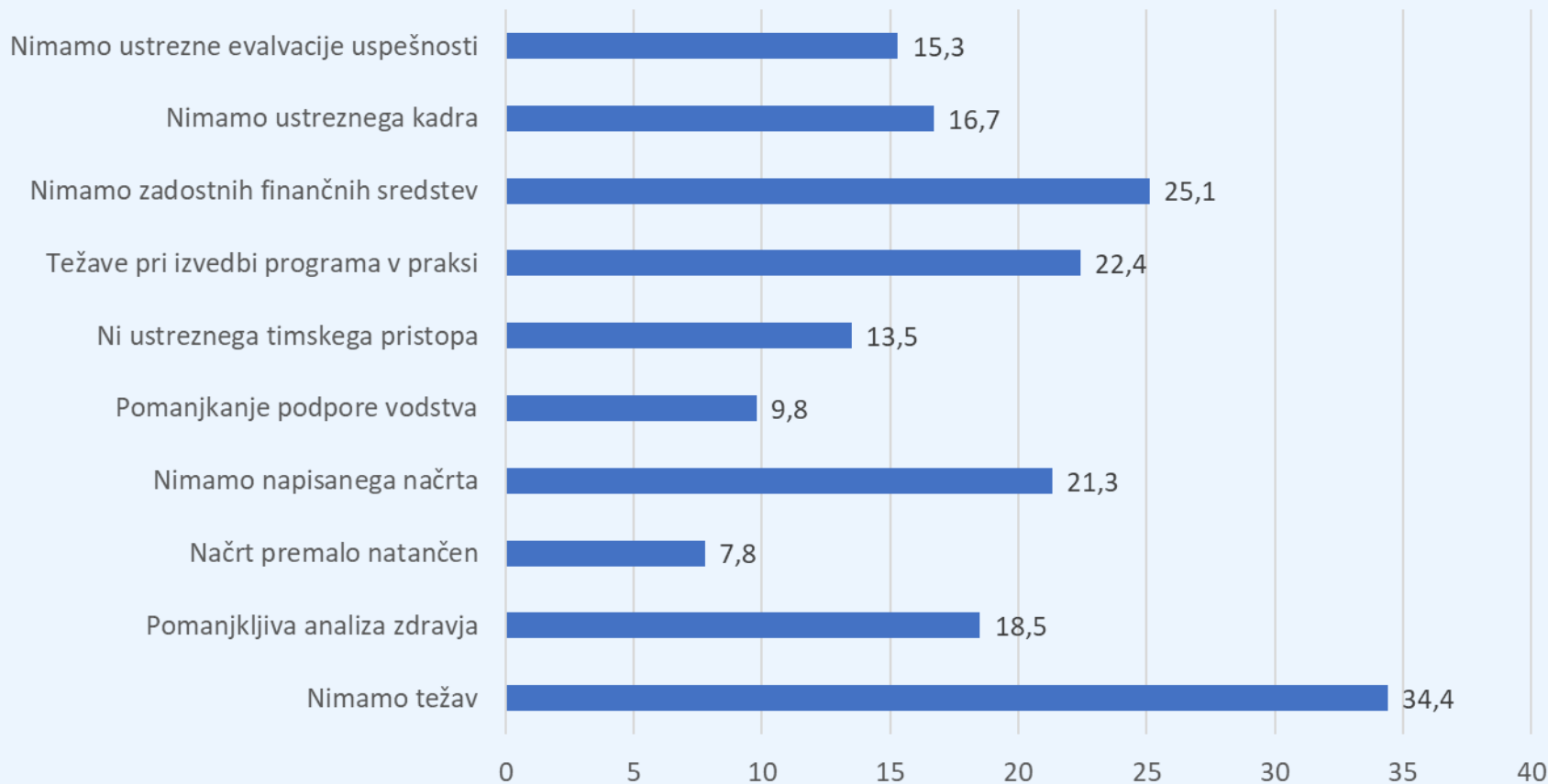
Manj bolniških odsotnosti: 24,0

Manj poškodb: 23,0 %

NE SPREMLJAJO: 29,4

Težave pri uvajanju PZD

S katerimi težavami se soočate pri delu na področju PZD?

Povezovanje PZD in VZD

- SZO: PZD = komplementarna strategija dejavnosti varovanja zdravja delavcev
- Mednarodna organizacija dela: PZD je učinkovita, če:
 - dopolnjuje VZD;
 - je integrirana v upravljanje varnosti in zdravja pri delu.

Ključna načela učinkovitosti PZD

- Reševanje pravih problemov (podatki, potrebe)
- Vključevanje in povezovanje (s sodelavci, motiviranje, podpora vodij)
- Kombiniranje pristopov - ukrepi morajo ciljati v:
 - oblikovanje zdravju naklonjenih politik
 - prilagajanje delovnega okolja v korist zdravju
 - razvoj osebnih veščin – izobraževanje in usposabljanje
- Evalvacija, izboljšave
- ...

... in entuziazem.

Hvala za pozornost.

Kontakt: tanja.urdihlazar@kclj.si